

Tijdschrift van het Priester Daensfonds

38e jaargang nr. 4 - 2014. Driemaandelijks tijdschrift

Toelatingsnummer 3775 - Erkeningsnummer P4A8022

Afgiftekantoor: 9300 Aalst 1

Verantwoordelijke uitgever:

Johan Velghe, Stasegemsestraat 112/A1, 8500 Kortrijk

België-Belgique

P.B.

9300 Aalst 1

3/5036

Daens vandaag

donderdag 18 dec. 2014

175e geboorteverjaardag van Adolf Daens

Vier dit feest mee:
samenkomst stipt om 19.30 uur aan zijn monument
op het Aalsters Werfplein, waarna gezamenlijk vertrek
naar een uitzonderlijke verjaardagsfeest!

1 NOVEMBER-HULDE P. 6, 15

DAENSCANTATE P. 12, 14

ONTHULLING GEDENKPLAAT, P.16

De Priester Daens175-penning

In de jaren vijftig van vorige eeuw werd het Daensmonument op het Aalsterse Werfplein mede gefinancierd door vele bescheiden donaties van evenveel gewone mensen. Zij traden door hun bijdrage uit de alledaagsheid en benadrukten het belang van de blijvende strijd voor een rechtvaardige samenleving. Wanneer wij dit jaar de 175e verjaardag van Adolf Daens vieren, hebben de krachtlijnen die Daens vooropzette nog altijd hun volle betekenis. Meer dan ooit zelfs, in deze tijd van jobverlies, jeugdwerkloosheid, faillissementen, burnouts, de steeds sneller groeiende kloof tussen superrijk en kansarm. De 175e verjaardag van Adolf Daens behoeft geen bombarie en tierlantijntjes. Maar het is een feest omdat zo'n man onder ons is opgestaan. Een feest van durf, hoop en dankbaarheid op weg naar een sociaal en rechtvaardig Vlaanderen. We vieren op een sobere wijze, maar met velen. Kleinschalig, maar met grote verbondenheid.

Die verbondenheid toont u ondermeer door Daens' verjaardag uit te dragen met de *Priester Daens175-penning*, een opspeldbare badge die amper 2,00 euro kost.

Wenst u de penning met de post te ontvangen? Schrijf dan het bedrag (aantal gewenste exemplaren x 2,00 euro, vermeerderd met eenmalig 1,00 euro voor verzendkosten) over op rekening BE50 8916 6401 4318 van het Priester Daensfonds, met vermelding 'Priester Daens175-penning'

Verantwoordelijke uitgever: Johan Velghe, Stasegemsestraat 112A/1, 8500 Kortrijk, ☎ 056 / 25 71 82, e-post: johan.velghe@skynet.be

Hoofdredacteur: Johan Velghe.

Redactie: Stephan Beeckman, Willy De Turck, Erik D'Hondt, Herman Gevaert, Wilfried Lissens, Hendrik Strijpens, Frans Van Campenhout, Hugo Van de Voorde en Johan Velghe.

Opmaak: Erik D'Hondt, Wilgstraat 35, 9320 Erembodegem, ☎ 053 / 77 44 97, e-post: eriko@telenet.be

Kaftontwerp en foto's: Hugo Van de Voorde, ☎ 053 / 77 74 03, e-post: hugovandevoorde@skynet.be

Socioculturele vereniging PRIESTER DAENSFONDS vzw

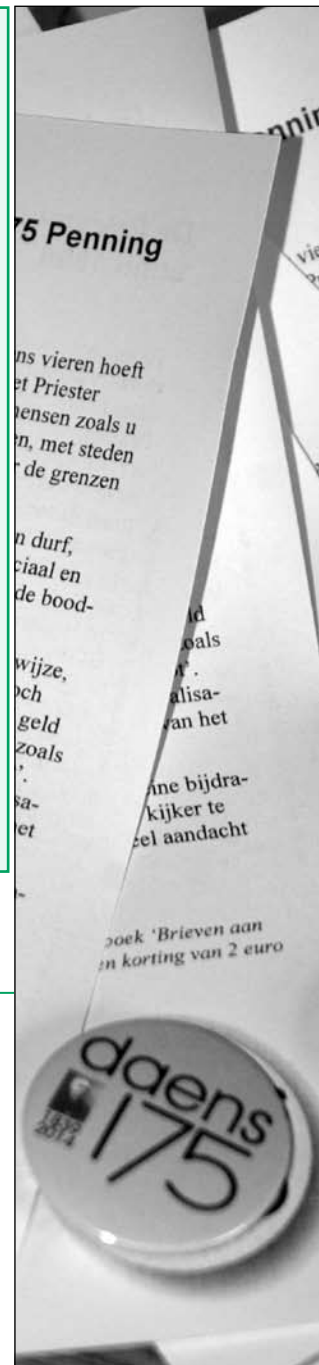
Aangesloten bij het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV, Aalsterse Cultuurraad, Actiegroep Nederlands en Aalst Mixt).

Maatschappelijke zetel: Stadhuis, Grote Markt 3, 9300 Aalst

Correspondentie-adres: Stasegemsestraat 112A/1, 8500 Kortrijk, e-post: info@daens.org, webstek: www.daens175.be en www.daens.org

Raad van Bestuur en Algemene Vergadering: Stephan Beeckman, Martien Bode, Hilde Cammu, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne, (ondervoorzitter) Lieve De Geyter, Carolien De Neef, Joris De Kegel, Johan Denijs, Willy De Turck (erevoorzitter), Annie De Smet, Vicky De Wolf, Nicole De Zeeuw, Jan Dhaene, Erik D'Hondt (penningmeester), Miel Dullaert, Luc Geeroms (archivaris), Herman Gevaert, Koen Gevaert, Jef Keymeulen, Rob Librecht, Jozef Liebaut, Rutger Lievens, Wilfried Lissens, Emiel Malderie, Eric Meersseman, Hendrik Strijpens, Roel Temmerman, Frans Van Campenhout, Karel Van den Bossche, Luc Van der Helst, Hugo Van de Voorde (secretaris), Joost Vandommele, Emiel Van Schuylenbergh en Johan Velghe (voorzitter).

Lidmaatschap (rekeningnummer: IBAN: BE40 7370 2745 3063; BIC: KREDBEBB)
Jaarlijkse bijdrage: 15 euro (7,50 euro: scholieren en studenten; 25 euro ereleden en openbare besturen); 50 euro (beschermende leden)

Daens Vandaag

Driemaandelijks tijdschrift van het Priester Daensfonds
38^e jaargang, nr. 4

De Tijd: „Stel dat die Europees georganiseerde vermogensbelasting er ooit komt. Blijft de kritiek dan niet overeind dat het elke prikkel tot ondernemen doodt als je potentieel productiekapitaal gaat afroemen?”

Thomas Piketty: „We moeten dat debat voeren op basis van de cijfers. De topvermogens groeien met 6 tot 8 procent per jaar. Dat is toch wat magazines als Forbes ons vertellen. Misschien zijn die verkeerd - de eerste reden voor een vermogenstaks is net om eindelijk transparantie te krijgen. Je kan beginnen met een heel laag tarief, dat je aanpast aan de economische omstandigheden. Als blijkt dat de vermogens niet substantieel sneller groeien dan de economie, hoef je ze niet te belasten. Maar als blijkt dat ze toenemen met ongeveer 7 procent, en de groei blijft op 1 of 1,5 procent steken, maak je me niet wijs dat heffing van pakweg 1 procent het ondernemerschap zou wurgen.”

Lodewijk XIV, de man van *l'etat c'est moi*, van Frans expansionisme en kolonialisme en vooral van zijn permanente zoektocht naar geld om zijn hofhouding in Versailles en zijn vele oorlogen te financieren, verzocht zijn minister van Financiën Jean-Baptiste Colbert om nieuwe belastingbronnen aan te boren, antwoordde deze: „Belast de armen”. Toen de Zonnekoning zich afvroeg of dit wel de aangewezen weg was om inkomsten te verwerven, repliceerde Colbert: „Ja zeker, belast de armen want ze zijn met velen.”

Daensisten, beste vrienden,

Het is allerm minst rechtvaardig dat Vlaamse en federale regeringen, al dan niet met correcties, maatregelen treffen tegen mensen waarvan het water al aan de lippen staat of die al kopje ondergegaan zijn. Regeringen moeten burgers stimuleren, niet insnoeren. Een lineaire indexsprong is een amputatie, geen groeihormoon. De pensioengerechtigde leeftijd optrekken tot 67 jaar is een fantoom, terwijl jobcreatie en passende jobinvulling voor vijftigplussers het voortbestaan van de sociale zekerheid verzekert.

Jawel, beleidssoberheid is evenzeer gewenst als de nood aan verandering - zoals het wegwerken van vele privileges -, transparantie en efficiëntie. Overleg gaat hieraan vooraf. Overleg met de sociale partners, overleg met de vele sectoren. Bovenal moeten de rijks- en gewestinkomsten evenredig en progressief zijn volgens de inkomsten van personen en vennootschappen en niet volgens Luxemburgse belastingontwijkingsconstructies. Dat Michel I halsstarrig de richting van Colbert uitkijkt, en niet deze van Thomas Piketty, is meer dan verontrustend. Dat wettigt democratisch en vreedzaam sociaal verzet.

Recent werd andermaal een fikse discussie gevoerd over de taal die in Vlaanderen in het onderwijs en de media gebruikt zou moeten worden. Het Radio 1-programma van Jan Hautekiet werd voor de gelegenheid in tussentaal gepresenteerd en *De Standaard* deed de massaal gevolgde taaltest *Hoe Vlaams is uw Standaard-nederlands*. De voorstanders van meer Vlaams in het Nederlands haalden hun gram via enkele dubieuze zinnestels. Erg wetenschappelijk was het allemaal niet, eerder 'infotainment'. In 'Terzake' demonstreerde daarentegen minister-president Geert Bourgeois zijn afhankelijkheid aan het Standaardnederlands. Daar zijn we het volkomen mee eens.

Johan Velghe
voorzitter

BOEKEN EN ANDERE WEETJES

Vechten voor Vrede, Jorg Kustermans en Tom Sauer
Wat betekent 'vrede' in een tijd van complexe internationale belangen en aanslepende conflicten? Jorg Kustermans, wetenschappelijk medewerker aan het Vlaams Vredesinstituut, en Tom Sauer, docent internationale politiek aan de Universiteit Antwerpen, bundelen bijdragen van twaalf pleitbezorgers voor vrede.

We leven in een tijdperk waarin oorlog nog weinig legitimiteit geniet, maar tegelijkertijd blijft de wereld een gevaarlijke plek.

Het boek biedt een grondige analyse van de heetste politieke hangijzers. In de afwisseling van concrete spanningsvelden met filosofische beschouwingen, wijst het boek aan hoe aanlokkelijk vrede is, maar tevens complex en soms gevaarlijk.

Vechten voor Vrede. Auteurs: Jorg Kustermans en Tom Sauer. 198 pag., 20,00 euro, uitgeverij Lannoocampus, ISBN 978 94 014 0922 3

Pride, Britse film van Matthew Warchus

De film ging in mei jongstleden in première op het filmfestival van Cannes en kaapte er een *Queer Palm* weg. In eigen land ging de film in première op het jongste Gentse filmfestival en won er de publieksprijs.

De film is gebaseerd op een ware gebeurtenis. Het verhaal gaat over een groep holebi's die geld inzamelden voor de getroffen gezinnen tijdens de Britse mijnstaking anno 1984. Een staking die een jaar duurde en een harde confrontatie bood met het beleid van Margaret Thatcher. De actie van de holebi's leidde tot de oprichting van *Lesbians and Gays Support the Miners-campagne*. De vakbond National Union of Mineworkers was er niet erg mee opgezet en was zeker niet geneigd om openlijk samen te werken, dit gelet op de toenmalige publieke opinie ten opzichte van homo's en lesbiennes. Maar dat was buiten de waard, zijnde de activisten gerekend. Zij besloten hun donaties rechtstreeks over te schenken aan de bewoners van een mijnwerkersdorpje in Wales. Met veel vallen en opstaan leidde dit tot een unieke samenwerking tussen die twee totaal verschillende gemeenschappen, tot aan de deelname toe van de mijnwerkers aan de Londense Gay Parade en het wijzigen van de wetgeving.

De pijn daensist te zijn, Joris De Kegel

Auteur Joris De Kegel werd geboren in Kerksken (Haaltert) op 8 augustus 1943. Hij is daensist van de vierde generatie. Zijn overgrootvader Jozef Callebaut was roelander en spilfiguur van de Christene Volkspartij. Diens archief bleef bewaard en samen met persoonlijke getuigenissen vormt het de kern van *De pijn daensist te zijn*.

Het boek vertelt aan de hand van nooit eerder gepubliceerde documenten en getuigenissen het verhaal van niet alleen de bekende hoofdrolspelers van het daensisme maar ook het engagement van plaatselijke spilfiguren en volgelingen, hun triomf en vervolging.

De gevolgen van de werkstaking in Kerksken anno 1897 was de eerste confrontatie van de Christene Volkspartij met de sociale kwestie en de aanzet tot het stichten van coöperaties, onderlinge kassen en vakbonden.

Het boek beschrijft verder het verhaal van vier generaties daensisten in Kerksken, in de Denderstreek en in Amerika. Hoe daensisten meewerkten aan de *Gazette van Detroit*. Aan het verhaal van *Flandria-America* en van *De Straal*, de tweetalige Nederlands-Engelse krant.

Verder komen we te weten hoe in de Denderstreek na WOI en WOII het daensistisch gedachtengoed overleefde in de opeenvolgende Vlaams-nationale partijen en welke de rol was van de repressie. En ondanks alles blijven de daensisten in Kerksken 'Het Lied van den Groenen Strik' zingen.

Het boek bevat een voorwoord van dr. prof. em. historiograaf Frans-Jos Verdoodt.

De pijn daensist te zijn, auteur: Joris De Kegel. 250 pag., 22,00 euro.

Bestellen bij: dekegel.joris@telenet.be of 053/83.60.15, of overschrijven van 22,00 + 5,00 euro (verzendkosten) op rekening BE03 4395 1274 1184 van Joris De Kegel, Kerksken, ref.: PDF + naam

Belevingsmoment op donderdag 18 december 2014

Adolf Daens verjaart, u bent uitgenodigd

Een verjaardagsfeest. Dat wil je toch voor geen geld ter wereld missen, zeker niet als het om een 175-jarige gaat. Aan de Aalsterse Kerkstraat werd op 18 december 1839 Adolf Daens geboren. Ereburger van de stad, hét gezicht van de sociale strijd.

Sinds 1 juni jongstleden wordt er gefeest, een feest van dankbaarheid omdat zo'n man onder ons is opgestaan. Vele activiteiten volgden elkaar in snel tempo op en al die maanden prijkt de beeltenis van Daens op de Syraltoeren aan de Dender en nabij het Werfplein waar het stoere monument voor Daens staat.

'Daens175', het feest van dank, durf en hoop wordt afgesloten op de geboortedag van Daens, donderdag 18 december aanstaande. Daar Daens inspirerend is voor iedereen die solidariteit in zijn hart draagt, is dan ook iedereen welkom op zijn verjaardagsfeest.

Wat voor cadeautje breng je mee? Simpel en wel, jouw dankbaarheid en jouw aanwezigheid.

Een verjaardagsfeest in wintertijd en tijdens de donkerste dagen van het jaar gaan we gezellig binnenkamers vieren. Daarom wordt een stipte afspraak gemaakt. De verjaardagsvierders, waartoe u ongetwijfeld ook behoort, komen op **donderdag 18 december eerstkomend stipt om 19.30 uur** bijeen aan het Daensmonument op het Werfplein, nabij de Sint-Annabrug. De omgeving zal er op speciale wijze uitgelicht worden.

Om 19.30 uur stapt het hele gezelschap op naar de verrassingslocatie voor een feest met een belevingsmoment als ontmoeting met Daens. En natuurlijk mag op het verjaardagsfeest de taart niet ontbreken.

Verjaardagstaart voor de 175ste verjaardag van Adolf Daens

Tentoonstelling:

Geachte heer Daens,... Brieven van, aan en over Daens

nog tot en met zondag 21 december

in de stedelijk museum 't Gasthuys, Oude Vismarkt, Aalst

open dinsdag tot vrijdag van 10 tot 12 uur en van 13 tot 17 uur; zaterdag en zondag van 14 tot 18 uur.

Theaterproductie:

De avonturen van Donsj & Donsj in revolutieland

van Anton Cogen, in een regie van Anton Cogen en Stefan Zajc

nog op vrijdag 12, zaterdagen 6 en 13 en zondagen 7 en 14 december

telkens om 20 uur, op zondagen tevens matinee om 15 uur in de 'Oude Waterdienst',

Louis Paul Boonstraat 1, Aalst

toegangsprijs: 20 euro (korting voor senioren)

reservatie: www.volkstheater.be, 0476-032 001 (9-20 uur)

VOOR VREDE MOET GEVOCHTEN WORDEN

Toespraak herdenkingsplechtigheid 1 november

U moet zich zo meteen naar de boekenbeurs en dan naar huis spoeden en de lectuur aanvatten van een turf van een boek. Gisteren verschenen in het Nederlands: Kapitaal in de 21e eeuw, van de Franse econoom Thomas Piketty. Een turf van een boek, zoals ik al zei. Even doorbijten. We staan hier trouwens in het gezelschap van Adolf en Pieter, stevige doorbijters. En wie hier staat, aan dit grafmonument, staat hier niet vrijblijvend.

De krachtlijnen die Daens en de daensisten voorhiel-
den waren en zijn immers niet vrijblijvend:
- meer democratie, vandaag: participatieve democra-
tie en zelfbeschikkingsrecht.
- gelijkwaardigheid
- rechtvaardigheid
- armoedebestrijding of een degelijke verloning, of
uitkering; goede huisvesting en gezondheidszorg
- belang van taal en cultuur, of identiteitsbeleving.

Terwijl u zich rept naar de boekenbeurs om vandaag
nog 'Kapitaal in de 21e eeuw' van Thomas Piketty
aan te schaffen, strijk eens over je hart en over jouw
portemonnee en breng het boek 'Vechten voor Vrede'
van Jorg Kustermans en Tom Sauer mee naar huis.

Laat ons tussen alle militair vertoon van de her-
denkingsplechtigheden van de Grote Oorlog door,
nadenken over het o zo moeilijke begrip 'vrede'.
Is er vrede wanneer die geordonneerd en ingeleid
wordt door bombardementen?
Is het vrede wanneer westerse legers zich als vredes-
actoren aandienen?
Is er vrede bij het lobbyen voor defensie en andere
F16-uitgaven? Is er vrede wanneer de ongelijkheid in
de wereld aanzwelt, wanneer de ongelijkheid in onze
eigen samenleving zienderogen toeneemt?

Voor vrede moet er gevochten worden.
Niet met wapens. Allermint met kernwapens. Niet
met dreigementen, niet met het oproepen van angst
en het creëren van vijandsbeelden.
Dé wapens om vrede te veroveren zijn gelijkwaar-
digheid, rechtvaardigheid, solidariteit. Vechten
voor vrede is het niet accepteren van de groeiende
ongelijkheid.

In kapitalen, in hoofdletters lees ik onder hoofdstuk
G van het uit 1893 daterend stichtingsprogramma van
de Christene Volkspartij: vermindering van de krijgs-
lasten. De daensisten hadden het niet begrepen op de
door Leopold II geïnspireerde eisen van de hoogste
leider om meer kredieten, meer belastinggel-

den te voorzien voor ondermeer de versteviging en
uitbreiding van de fortengordels, ondermeer die rond
Antwerpen. Het zou overigens niet bij dit ene conflict
tussen Leopold II en de daensisten blijven. Adolf
Daens ageerde in het parlement herhaaldelijk tegen
Leopolds uitbuiting in Congo Vrijstaat en tegen de
dure overname ervan door de Belgische Staat.
Waarmee ik wil stellen dat daensisten compromisloze
pacifisten waren en het bereiken van vrede, of een
welvarende samenleving, zagen in het toepassen van
gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid.

Hoe bereiken we vrede? Hoe betrekken we iedereen
in die welvarende samenleving?

Ik citeer Thomas Piketty:

„Ik ben niet de goeroe van links. Janet Yellen,
voorzitter van de Amerikaanse Centrale Bank;
Barack Obama, IMF-topvrouw Christine Lagarde
en VN-secretaris-generaal Ban Ki Moon... zij allen
waarschuwen voor de gevolgen van de groeiende
ongelijkheid. Ik ontrafel in mijn werk de structuur
van hét kapitaal en van de ongelijkheid in de voor-
bije tweehonderd jaar. De concentratie van rijkdom
is minder extreem dan toen - Piketty haalt de tijd
van Honoré de Balzac aan, wij zouden het hebben
over de 'tijd van Daens' - en de gemiddelde levens-
standaard ligt veel hoger. Maar, zo gaat Piketty
verder: vandaag is rente weer groter dan groei, en
dat is maatschappelijk niet aanvaardbaar. We moe-
ten het systeem weer zelf recht trekken. Zonder een
progressieve vermogensbelasting glijden we naar
een extreme concentratie van rijkdom. Wil ik even
aanstippen dat de daensisten pleitten voor een taks
op beurspeculaties.

Extreme ongelijke samenlevingen gaan niet meer
vooruit. Ze zijn gevaarlijk voor de democratie en de
vrede. Een kleine elite koopt de hefbomen van de
macht. Zo steken miljardairs geld in de Amerikaanse
Tea Party, waarmee ze pogen een beleid af te kopen
dat op hun eigen leest geschoeid is. Ongelijkheid
ontwricht.

Het Priester Daensfonds is geen groepuscule van
doemdenkers. Twee weken geleden stelden we 'De
eigenzinnige kijk van het Priester Daensfonds op
maatschappij en armoedebestrijding' voor. We steken
hiermee als vereniging onze nek uit. Zonder alwetters
te zijn, kijken we de richting van de herverdeling
uit, van een opbouwmaatschappij voor allen, zonder
uitzonderingen.

Vrede en groeiende ongelijkheid. Dat rijmt niet.
Eugène Varlin, uitgever-drukker-journalist van de
Parijse Commune anno 1871 schreef: „*Tant qu'un
homme pourra mourir de faim à la porte d'un palais
ou tout regorge, il n'y aura rien de stable dans les
institutions humaines.*”

De vraag is of vandaag vanuit federale en Vlaamse
regeringspaleizen wel de juiste maatregelen getroffen
worden in de richting van een opbouwmaatschappij
voor allen?

De vraag is of een hakbijl wel het juiste instrument
is om mensen te stimuleren?

De vraag is of vandaag het establishment van de
Europese Unie wel oog en oor heeft naar een hoog
democratisch goed: het zelfbeschikkingsrecht?

Maar gelijktijdig moet de vraag indringend gesteld
worden waartoe zelfbeschikkingsrecht dient, indien
het niet leidt naar een betere, solidaire en warm-
menselijke natie?

Geïnspireerd door het gedachtegoed van de ge-
broeders Daens en de daensisten, blijft het Priester
Daensfonds de oproep herhalen, zoals voorgehouden
in onze Eigenzinnige kijk op maatschappij en armoe-
debestrijding, om een solidaire invulling te geven aan
Vlaanderens toekomst. Die oproep richt zich ook tot
de Vlaamse Beweging.

Ooit was de Vlaamse Beweging de verstrengeling
van emancipatorische en sociale strijd.
Een Vlaanderen dat de winsthonger van een zelf-
verklaarde elite bevredigt, terwijl ondertussen de
armoede groeit en kinderarmoede laat gedijen en
aanwellen, een Vlaanderen dat zich niet radicaal
keert tegen kernwapens, dat Vlaanderen zal nooit
onafhankelijk zijn, want blijvend afhankelijk van
neoliberale en militaristische structuren.

Ik opteer, en ik hoop u allen,
voor een Vlaanderen met een open geest,
met grote democratische participatie,
met stimuli voor iedereen: van kind tot senior,
met sterke begeleiding voor wie het nodig heeft.
Een samenleving die betekenis heeft voor iedereen,
zonder uitzondering.
Een democratisch, zelfbeschikkend, vrijheids- en
vredelievend Vlaanderen dat iedereen optrekt, dat
iedereen kansen, vele kansen biedt.

Johan Velghe

VAN MUSICEREN TOT LOPEN, EN VAN HERDENKEN TOT DE ACTUALITEIT

De verslaggeving over voorbije Daens175-activiteiten werd in de vorige aflevering van dit tijdschrift ingeleid met volgend zinnetje: „Een volledig en uitvoerig verslag van alle activiteiten sinds de aanvang van 'Daens175' zou dit tijdschrift uit de voegen doen kraken.” De verslaggeving over de reeks activiteiten sinds september jongstleden doet dit evenzeer. Daarom matigen we ons in woorden om ook ruimte te scheppen voor foto's. En de kers op de taart moet nog volgen: het verjaardagsfeest voor de 175-jarige Adolf Daens op donderdag 18 december eerstkomend. Aanstippen in jouw agenda en zorg dat je erbij bent om het belevingsmoment in je op te nemen en... te genieten van een lekker stuk taart. Verjaardagvieren en taart eten zijn nu eenmaal synoniemen.

De Groene Vlag

Een volle buslading Kortrijkse leden van de Vlaamse actieve senioren werd door leden van het Priester Daensfonds een volle woensdag 10 september door Aalst geleid. Alle Daens-sites werden opgezocht, terwijl ook de vaste Daensmodule en de gelegenheidstentoonstelling 'Geachte heer Daens,... Brieven van, aan, over Daens' in het stedelijk museum 't Gasthuys bezocht werden. Tussen alles door was er ook gelegenheid om de West-Vlamingen te laten genieten van het Aalsters culinair hoogstandje: vlaai. Dat er voor het middagmaal naar het gasthof 'd Oude Brouwerij aan de abdij van Affligem getrokken werd, met zandta-pijtdemonstratie bovenop, had ook zijn betekenis. Voor de gelegenheid hadden de koorleden van 'Ick jeune my', deel uitmakend van de Kortrijkse Vl@s-afdeling, de daensistische hymne 'De Groene Vlag' ingestudeerd. Op het middaguur werd het met overtuiging gezongen aan het monument op het Werfplein.

Daens in Nederland

De inhuldiging van het **Daensrustpunt** in de Woensdrechtse deelgemeente **Putte** (Noord-Brabant), gepland voor zaterdag 6 september, werd uitgesteld omwille van een lopende bezwaarschriften-procedure. Initiatiefnemer, Kees Noordermeer - aanwezig op de 1 novemberherdenking op de Aalsterse begraafplaats - heeft goede hoop dat in de komende lente het Daensrustpunt - opgevat als een eerherstel voor de beledigingen die Adolf Daens over zich heen kreeg van het toenmalig Nederlandse episcopaat - alsnog in gebruik genomen wordt.

Tentoonstellingen

In **galerij Exagon** aan de Tragel in **Aalst** opende op vrijdagavond 19 september een tentoonstelling met werken van leden van het schilderscollectief dat er tien jaar geleden door o.a. Urbain Schreyen, Hugo De Gent en Ludwig Van den Bossche opgestart werd. Schepen van Cultuur, Ilse Uyttersprot verwoordde het treffend tijdens de vernissage: *Hier krijgen amateurkunstenaars ruimte. Zij werken niet op een eiland. Hun werken, ondermeer geïnspireerd door Daens en de sociale strijd, tonen aan dat ze vergroeid zijn met Aalst en het verleden van deze stad.* Oprecht en moedig was de getuigenis van Karin De Lil, die eerder een rol vertolkte in de film Daens en ook acteert in de productie *De avonturen van Donsj en Donsj in revolutieland* (Volkstheater, Aalst, van 28 november tot 14 december e.k.). Zij wees er op dat het schildersatelier én tentoonstellingsruimte zich situeert op de zolderverdieping van de voormalige spinnerij FFR, waar ooit vele kinderen gewerkt hebben. Zij wees zichzelf aan als de achterkleindochter van fanatieke Woeste-aanhangers. Haar overgrootvader, schaliedekker gevestigd aan de Aalsterse Houtmarkt, overleefde bij de gratie van de Kerk en de rijke Aalsterse burgerij. Haar grootmoeder had het over 'de zotte paster' en gooide paardenstront naar de toen al zieke Daens. Tot 11 november liep in **galerij ArtyArty** aan de Molenstraat in Aalst een door Daens geïnspireerde tentoonstelling van het artistencollectief Kunsthuis XIII met Hugo Sonck als drijvende kracht. De vernissage werd in deze voormalige atelierruimte warmte en actualiteit ingespeeld en gegeven door het Biss-Arttrio en door Johan Velghe die de vandaag nog altijd geldende krachtlijnen aanwees van de hoopvolle boodschap van Daens en de zijnen.

Vredesboodschap

Aan de oude **IJzertorencrypte** in **Diksmuide**, tijdens de 'Dag aan de IJzer' van VOS-Vlaamse Vredesvereniging, op zondag 21 september, spraken Nelly Maes en Johan Velghe over het pacifisme dat ingebed zit in Vlaamse en daensistische beweging. „Wat kunnen wij vandaag doen naast herdenken? Welke oorlogen kunnen we bestrijden? Geheel en al in lijn met de krachtlijnen van het daensisme - die niets aan actualiteit ingeboet hebben - roep ik 'ten oorlog' tegen egoïstische maatschappijbeelden die ons afhouden van een warme, solidaire Vlaamse samenleving, die overigens met ogen geest de hand reikt aan alle volkeren, ook aan onze naaste buur Wallonië”. Vechten voor vrede betekent concreet dat wij ons blijvend moeten verzetten tegen kernwapenopslag in Kleine-Brogel en voor een kernwapenvrij Europa, liefst een kernwapenvrije wereld. We kunnen hier grote verklaringen, ronkende verklaringen afleggen. Nooit meer oorlog in de overtreffende trap, zeer zeker in al het herdenkingsgeweld dat we de jongste weken beleefden. Herdenkingen die baden in militair zeepsop. Veldslagen en heldenmoed. Ik mis goeddeels het verhaal van de impact van al die gruwel op het leven van Jan met de pet in het tweede decennium van vorige eeuw”, aldus de voorzitter van het Priester Daensfonds.

Eigenzinnige kijk

Op vrijdagavond 17 oktober, werelddag van verzet tegen armoede, werd in het **Huis van Clara** in **Aalst** *De eigenzinnige kijk van het Priester Daensfonds op maatschappij en armoedebestrijding voorgesteld*. Een werkstuk waaraan heel wat interne gesprekken en overleg aan voorafging. Na een voorstelling in beeld van de hoofdlijnen van deze ‘Eigenzinnige kijk’, hield de voorzitter van het Priester Daensfonds voor dat het niet zo evident is voor een vrijwilligersorganisatie om niet te blijven steken in het verleden en het herdenken, maar om de blik om ons heen te werpen én vooruit te kijken. Hij wees dit aan als een permanent engagement van het Priester Daensfonds. De ‘Eigenzinnige kijk’ wordt de leidraad voor het Priester Daensfonds voor deelname aan debatten. Meer, met de ‘Eigenzinnige kijk’ schept het Priester Daensfonds duidelijkheid inzake het maatschappijmodel dat de vereniging voor ogen heeft. De ‘Eigenzinnige kijk’ biedt een antwoord op de vraag waar het Priester Daensfonds voor staat.

Het aansluitend panelgesprek met Geert Verdoodt (gemeenteraadslid Sociaal Democraten & Progressieven), Nele (voorzitter Werkgroep Stop de Armoede), getuige Maria (Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen) en Kevin De Laet (cursusbegeleider mensen met fobieën, actief in de Vlaams-Socialistische Beweging) peilde zowel naar de meest treffende stellingnamen als de lacunes in de ‘Eigenzinnige kijk’. De geformuleerde op- en aanmerkingen vormen onderwerp van gesprek bij een eerstvolgende actualisatie van de ‘Eigenzinnige kijk’.

Louise Mayartprijs

‘Vrouw en Maatschappij’ (CD&V) reikte andermaal, op vrijdag 26 september, in de ontmoetingsruimte van de **Keizerhallen** in **Aalst** de Louise Mayart-prijs uit - genoemd naar de strijd bare echtgenote van Pieter Daens -, deze keer aan Hilde Schockaert van kinderopvang ‘t Mezennestje (foto). „Het Mezennestje bestaat nu tien jaar. Voor het OLV-ziekenhuis mocht ik dat erkend kinderdagverblijf oprichten, nadat ik eerder werkte in kinderdagverblijf Oogappel en de Dienst voor Opvanggezinnen. Een kantelmoment was de werkgroep Stop de Armoede een debatavond organiseerde rond gehechtheid bij gezinnen in armoede. Dit resulteerde in de oprichting van de werkgroep ‘Lokaal Overleg Kinderopvang’, naderhand ‘Het Opstapje’ genoemd. Van een werkgroep groeide Het Opstapje uit tot een lokaal netwerk voor kinderarmoedebestrijding. De uitdagingen blijven: lokaal stevig samenwerken en krachten bundelen, en tevens kwetsbare gezinnen ondersteunen terwijl hun kinderen nog heel klein zijn, van in de wieg. Zo creëer je kansen voor die kinderen. Zo nemen zij ook een stevige start in het leven en ontmoeten jonge gezinnen elkaar op een positieve manier. Dat legt de kiem van verdraagzaamheid, of het wegwerken van de voedingsbodem van ongelijkheid. We creëren een leefklimaat dat kwetsbare gezinnen omarmt en ervoor zorgt dat iedereen kansen krijgt”, stelde de vijfde laureate van de Louise Mayartprijs.

Quiz met een vleugje Daens

‘s Anderendaags, zaterdag 27 september, organiseerde het Priester Daensfonds de allereerste **Daensquiz** in een Daenssite bij uitstek: het **jezuïetencollege** in **Aalst**. De collegerefter liep tegen 20 uur vol met quizploegen, sommige met een gelegenheidssamenstelling, andere met teamgenoten die het klappen van de quizzweep kennen. Tien vragenronden kregen ze aangereikt, met als rode draad telkens een vraag over Daens en het daensisme, maar verder vragen over de actualiteit, alover muziek, sport, wetenschap,... alles voorzien van een geprojecteerd beeld. De ploeg met vragenbedenker Gunnar Callebaut, met presentator Filip Van de Winkel en met beeldaanbrenger Hugo Van de Voorde

deed meer dan wat moest. Zo ook de jury met voorzitter Wouter De Bruyne, Elia Vermeulen en Hilde Cammu. Zij en alle quizdeelnemers werden geruggensteund door een stevige zaalploeg die de formulieren aanreikte en ophaalde en op tijd en stond de dorstigen laafden. Om voor één keer het vaak misbruikte woord te gebruiken: het was een leuke avond. De gereputeerde quizploeg Asdammen veroverde de eerste prijs. Maar niemand bleef op z’n honger zitten, want deprijzentafel was aantrekkelijk én uitgebreid.

Daenscantate

Twee matinee-opvoeringen van de Daenscantate volgden elkaar snel op: op zondag 26 oktober in het cultureel centrum **De Werf** in **Aalst**, in een organisatie van de Aalsterse Symfonische Kring, en op zondag 2 november, in een organisatie van de Haaltertse Cultuurraad in de Sint-Gorikskerk in **Haaltert**.

In aanwezigheid van provinciegouverneur Jan Briers en Anny Boone, dochter van de componist van de Daenscantate, wijlen Octaaf Boone - langs vaderszijde verwant met Daens -, wees Wouter De Bruyne de cantate aan als een Grieks drama, met verhalen, met dialogen, met mijmeringen en met de catharsis, de loutering. De uitvoering, voor een volle benedenverdieping van de theaterzaal van De Werf, had een meerwaarde door de gedreven uitvoering door de koren Vrolijke Musici uit Haaltert en Meergalm uit Berlare, door de Koninklijke Symfonische Kring Aalst - Door Eendracht Groot -, door de recitanten Monique Van de Velde (verteller) en Ronald Schollaert (Charles Woeste). Adolf Daens werd met ingetogen overtuiging vertolkt door bariton Philippe Souvague. De staande ovatie na afloop was geheel en al terecht.

Zo ook geschiedde een week later, op zondag 2 november, na afloop van het matineeconcert in de **Haaltertse Sint-Gorikskerk**. Deze uitvoering van de Daenscantate had een wat intiemer karakter gelet op de locatie, wat niet belette dat de graad van enthousiasme nog voelbaarder was dan een week eerder. Andermaal toonde de Haaltertse Cultuurraad haar organisatorisch talent.

De Haaltertse inbreng in de programmatie van 'Daens175' dient beslist als opmerkelijk en kwaliteitsvol aangewezen te worden.

Monoloog

Aan de voet van de watertoren, in de voormalige **stockageruimte van de 'waterdienst'** aan de Louis Paul Boonstraat in **Aalst** voerde Karel De Naeyer op vrijdag 14 en zaterdag 15 november de **theatermonoloog 'Romero'** van Leo Janssens op (foto). Een herneming van de productie die vele jaren eerder gebracht werd door Karel De Naeyer, maar gelet op de nominatie van aartsbisschop Oscar Romero uit El Salvador voor zaligverklaring en het feit dat er parallellen aanwijsbaar zijn tussen Adolf Daens en Oscar Romero - solidariteit met de armen - zeer opportuun was om opnieuw uitgevoerd te worden.

Bij de lectuur van deze is ondertussen in dezelfde zaal de reeks opvoeringen van '**De avonturen van Donsj en Donsj in revolutieland**' van Anton Cogen, in een regie van Anton Cogen en Stefan Zajc aangevat. Diezelfde Karel De Naeyer van de Romero-productie neemt er de rol van priester Daens op zich. Opmerkelijk aan dit theaterstuk is het gezichtspunt van waaruit de bewogen daensistische geschiedenis bekeken wordt: niet vanuit de kijk van de verstotene, maar vanuit het bevoorrechte gezichtspunt van de rijken, de betere klasse, de artistocraten en de kunstenaars. Geen doordruk van de filmversie, maar eerder een wrang tijdsbeeld dat nogal wat verwijzingen inhoudt naar de huidige samenleving.

Voor wie er nog niet toe kwam een voorstelling bij te wonen, er lopen er nog op vrijdag 12, zaterdag 13 en zondag 14 december, steeds om 20 uur, met op zondag eveneens een matinee om 15 uur. Er loopt tevens een tentoonstelling met werk van beeldhouwer, dichter, priester, strijder Frans Wuytack.

zondag 2 november

Op allerzielen genoten ruim 350 toeschouwers in een bomvolle **parochiekerk Sint Gorik in Haaltert** van de prachtige Daenscantate van Octaaf Boone, uitgevoerd door de koren Vrolijke Musici uit Haaltert en Meergalm uit Overmere, versterkt met het Symfonisch Ensemble uit Aalst. Het was de laatste van de vier herdenkingsplechtigheden in het kader van de viering '175 jaar Daens in Denderhoutem, Kerksken en Haaltert'. Het Priester Daensfonds dankt de Heemkundige Kring, Davidsfonds, de Cultuurraad en het Gemeentebestuur voor dit prachtig project.

Stop de Armoede

Het Priester Daensfonds stapte op zaterdag 18 oktober mee op in de **protesttocht** tegen armoede met een spandoek waarop kinderarmoede als Vlaanderens grootste schande werd aangewezen. De tocht, met zo'n 450 deelnemers, ging dwars door winkelend **Aalst**. Opmerkelijk: vanop de volle terrasjes op de Grote Markt werd alleen maar verveeld weggekeken. De problematiek van armoedebestrijding blijft een moeilijk 'verkoopbaar product'. De jaarlijkse actie van 'Stop de Armoede' blijft meer dan zinvol, want velen dienen er nog van overtuigd te worden dat tien of meer procent van de bevolking in armoede een grote maatschappelijke verliespost is. Zeker economisch, zeer zeker voor onze sociale zekerheid, zonder het dan nog maar te hebben over ethische en humane overwegingen.

Herdenking 1 november

In de ochtend van Allerheiligendag, zaterdag 1 november, werd traditioneel samen gekomen aan het **grafmonument van de familie Daens**. Het pacifisme van de daensisten was de rode draad tijdens zowel het herdenkings-, als het bezinnings-, als het actua-moment.

Met de vlag van 'Daens175' voorop zette Stephan Beeckman de tocht in, begeleid door doedelzakmuziek, van de inkomboog van de **Aalsterse** stedelijke begraafplaats naar het grafmonument voor Adolf en Pieter Daens. Het leek een lentewandeling, ware het niet dat de bladeren aan de bomen verkleurden. Lieve De Geyter van de Werkgroep Daensistische Activiteiten, verwelkomde de vele getrouwen en belangstellenden en schetste aan de hand van historische teksten de onzekerheid, angst en lijden van het gezin van Pieter Daens bij het jarenlang ontbreken van enig nieuws over hun vermiste zoon Frans aan het IJzerfront. Pieter Stevens wees in het bezinningsmoment aan hoe mensen in hun directe omgeving vrede kunnen scheppen, zelfs in extreme situaties als in Palestina en Israël.

„Is er vrede wanneer die geordonneerd en ingeleid wordt door bombardementen? Is het vrede wanneer westerse legers zich als vredesactoren aandienen? Is er vrede bij het lobbyen voor defensie en andere F16-uitgaven? Is er vrede wanneer de ongelijkheid in de wereld aanzwelt, wanneer de ongelijkheid in onze eigen samenleving zienderogen aanzwelt?“, wierp Johan Velghe op.

Het neerleggen van bloemenkransen werd gevolgd door de samenzang van het *Gebed voor het Vaderland*.

Gedenkplaat

Diezelfde zondag 21 september werd in **Kerksken** de gedenkplaat onthuld die verwijst naar de locatie aan de Bergstraat waar in 1894 de allereerste lijst samengesteld werd voor deelname van de Christene Volkspartij aan de parlementaire verkiezingen.

Die zondagochtend werd ingezet met een door het koor Julibate, en door deken Soens voorgegane misviering in de **Sint-Martinuskerk van Kerksken**. In zijn homilie bracht de deken hulde aan de daensisten van Kerksken, daensisten van het eerste uur. Daensiste van de zesde generatie, Geertrui De Kegel bracht een pakkende getuigenis over het beleven van universele waarden die Daens op scherp stelde.

Daarna ging het in optocht, met de Koninklijke Harmonie De Oude Garde uit Aalst voorop, samen met de vendeliers van Flago, naar de woning in de Bergstraat waar ooit Jozef Callebaut, daensist van het eerste uur, woonde. Samen met Georgette Baeyens, kleindochter van Jozef Callebaut, onthulde burgemeester Veerle Baeyens de gedenkplaat. De leiding van de Christene Volkspartij stelde er op 1 oktober 1894 de lijst samen voor de verkiezingen van 14 oktober 1894, met priester Daens als lijsttrekker.

Een receptie ontbrak niet, evenmin het samen zingen van het *Lied van den Groene Strik*, hét strijdlied van de daensisten van Kerksken. Een tweehonderdtal betrokken belangstellenden woonden deze onthulling bij.

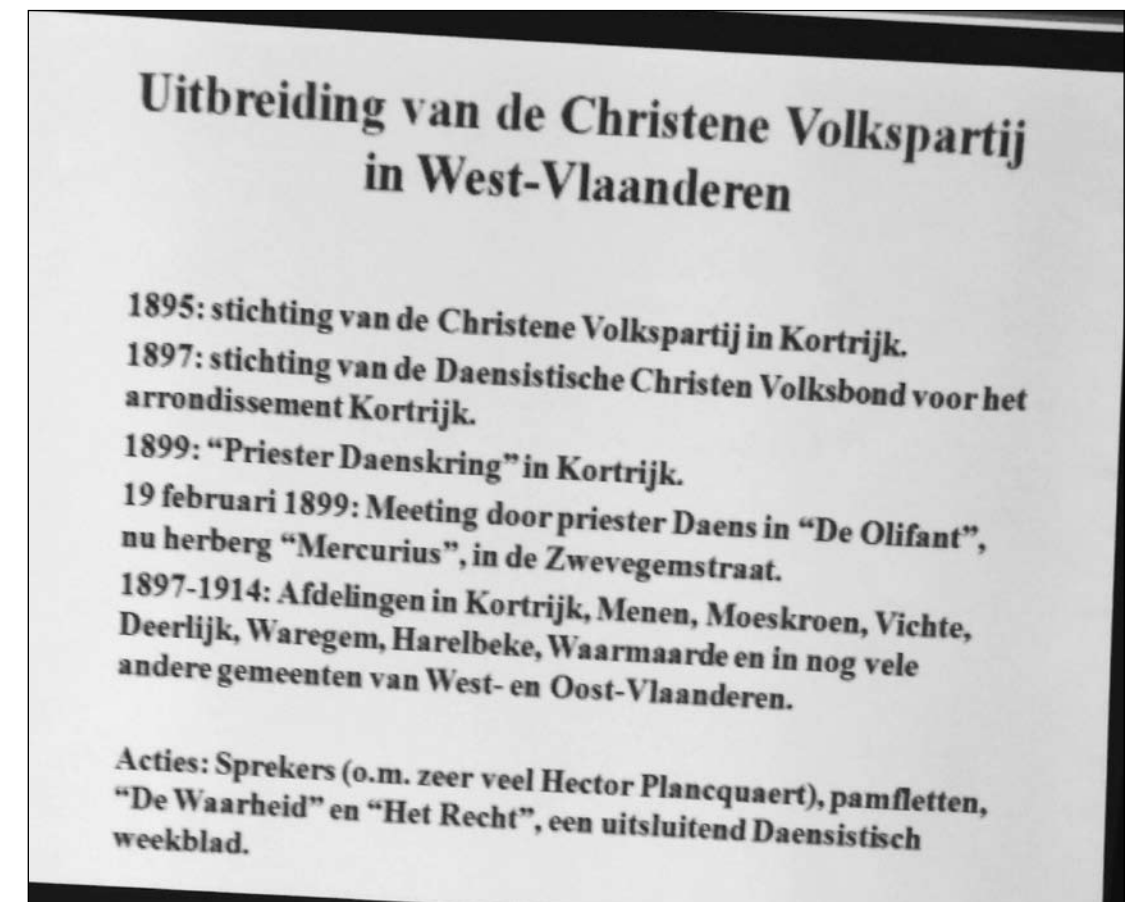
Lezingen

In **'t Smiske in Asse** werd de septemberactiviteitenreeks op donderdag 4 september ingezet met de lezing over de betekenis en de actualiteit van de boodschap van Daens en de daensisten. Het klein-kunstcentrum aan het Gemeenteplein liep hiervoor vol, dit op uitnodiging van het Rodenbachfonds en de lokale afdeling van de Vlaamse actieve senioren.

In **Wevelgem** sprak Johan Velghe op 23 oktober in het **jeugdcentrum** over de betekenis vandaag van Daens en het daensisme. Hij doorprikte mythes, wees parallellen aan tussen 'de tijd van Daens' en vandaag en reikte de krachtlijnen van het daensisme aan als herverdelingshefbomen.

Diezelfde lezing werd eveneens gehouden op zaterdag 8 november in **Dworp**, dit op uitnodiging van de Daenskring van Huizingen-Buizingen, en op donderdag 13 november in het **parochiecentrum in Aarschot**, op uitnodiging van de Vl@s-afdeling.

Op zaterdagavond 22 november werd op uitnodiging van de Davidsfondsafdeling **Machelen** een actuele kijk op de boodschap van Daens, bij wijze van inleiding, gegeven op de vertoning van de film Daens in de Gaston Martenszaal aan de Staatsbaan in **Zulte**.

Zuid-West-Vlaanderen

'Het daensisme in Zuid-West-Vlaanderen' was het thema van een druk bijgewoonde avond in zaal **West-Flandria in Kortrijk** op dinsdag 16 september. Walter Deconinck, die eerder over het daensisme in Zuid-West-Vlaanderen publiceerde, bundelde heel representatief fotomateriaal in een powerpointvoorstelling. Johan Velghe lichtte in zijn thuisstad de krachtlijnen en actuele betekenis van Daens toe.

Boeken

Nadat eerder, in juli en augustus, in het kader van 'Daens175' in **Denderhoutem** en **Kerksken** de pas gepubliceerde boeken Aloïs De Backer en *De pijn daensist te zijn* werden voorgesteld in een organisatie van Davidsfonds, de Heemkundige Kring en de Culturele Raad van Haaltert, volgde op zaterdag 25 oktober in de **stadsfeestzaal** in **Aalst** de voorstelling van *Journalisten. Opiniemakers voor en tegen het establisment*. Lucien Jottrand (Brussel) en Pieter Daens (Aalst), grondlegger van de daensistische beweging. Een studie van de bijdrage van de stad Aalst en het arrondissement in de kader van de Vlaamse en Belgische geschiedenis. 1773-1893 van dr. historicus Hendrik Strijpens, lid van de Raad van Bestuur van het Priester Daensfonds.

Inleider was Joost Vandommele, oud-leerling van Hendrik Strijpens, geëngageerd sociaal-flamingant, sterk betrokken bij het René Declercq Genootschap en eveneens lid van de Raad van Bestuur van het Priester Daensfonds. De integrale tekst van de inleiding tref u aan op pagina

Hendrik Strijpens belichtte de indringende rol van de toenmalige media. Daniël David zorgde aan de pianovleugel voor het muzikale intermezzo.

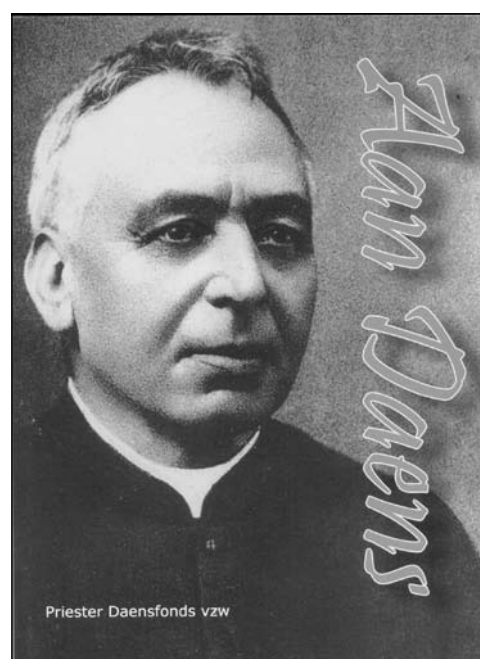
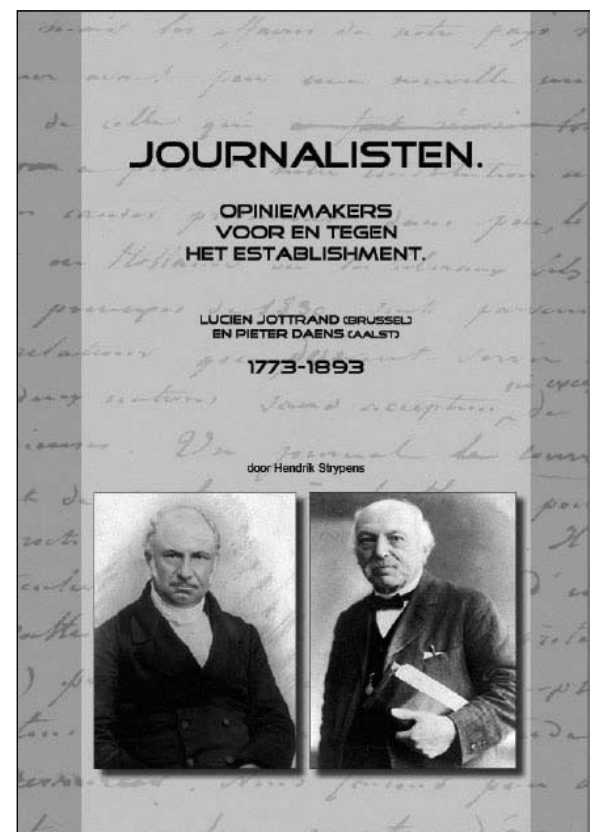

Drie weken later, zaterdag 15 november, werd in diezelfde **stadsfeestzaal** in Aalst het brievenboek *Aan Daens* voorgesteld.

Aan de voorstelling ging een 'strategospelletje' op een internetblog vooraf, opgevoerd door zij die menen dat uitsluiting en hetze tegen personen permanent dient aangescherpt te worden. Daarom werd bij de boekvoorstelling gepreciseerd dat het Priester Daensfonds staat voor actief pluralisme en open gesprekscultuur, waarbij het Priester Daensfonds wel degelijk uitkomt voor het verhaal van de solidaire, rechtvaardige samenleving en allerm minst aan recuperatie doet van ideeën, partij-programmapunten en regeringsbeslissingen die armoedebestrijding en de gelijkwaardigheid van mensen negeren of er tegenin druisen.

Vicky De Wolf en Stephan Beeckman citeerden uit het brievenboek. Schepen Ilse Uyttersprot wees het brievenboek als een inspiratiebron aan. Samen werd het *Lied van de Groene Strik* gezongen en gespeeld op accordeon.

„Daens, we maken van jou geen heilige, geen superman. Maar we beseffen dat jij voor velen een bringer van hoop was. Dat hebben alle briefschrijvers in dit boek goed begrepen. Iedereen heeft recht op geluk. Met je boodschap vol hoop en rechtvaardigheid maakte jij, Adolf, ondanks alle miserie, velen gelukkig. Toen en nu. Dit citaat uit het voorwoord vat de inhoud van het boek tref-fend samen.

Beide boeken kunnen steeds besteld worden door overschrijving op rekening BE50 8916 6401 4318 van Priester Daensfonds met vermelding van het boek:

Journalisten. Opiniemakers voor en tegen het establishment (Hendrik Strijpens) (320 p. A4-formaat) 23 euro of 29 euro (mits verzending)

Aan Daens (272 p.) 15 euro of 21 euro (mits verzending)

Priester Daens-Vredesloop

In Aalst werd op zondag 16 november de vierde editie van de *Priester Daens Vredesloop* georganiseerd. Een drukte van jewelste in het SMI aan de Vrijheidsstraat. Een wel erg passende straatnaam, want deze editie stond in het teken van de herdenking van 14-18, de Grote Oorlog. De herinneringswandeling aan de Eerste Wereldoorlog in Aalst werd ingelast, evenals het uitvoeren van The Last Post. Vergeten we ook niet dat er gelopen werd door een vijfhonderdtal deelnemers. Alles werd stevig en goed georganiseerd door de atletiekvereniging ALVA. Het Priester Daensfonds was present met een boekenstand.

BOEKBESPREKINGEN

PATRIOTTISME KENT GEEN GRENZEN Naar een nieuwe progressieve agenda voor Vlaanderen Ludo Abicht

Patriottisme kent geen grenzen is de titel van het recente essay van de Vlaamse filosoof-filoloog Ludo Abicht (1).

Hij schreef de 96 pagina's in een bevattelijke, duidelijke taal, wat bij het besproken onderwerp met zeven inhoudspunten zoals *kunnen de gedachten vrij zijn, en de mensen niet?* niet zo evident is.

Professor Matthias Storme beklemtoonde dat onder andere ook toen hij zijn collega in 1998 het zilveren plakket van de *Orde van de Vlaamse Leeuw* (2) overhandigde voor zijn specifieke inzet in de Vlaamse Beweging. Een citaat uit die toespraak van Storme: *Wetenschappelijk streng in zijn analyse, is hij uit de ivoren toren gekomen om in een begrijpelijke taal deel te nemen aan het maatschappelijk debat.*

De voorzitter van deze Orde zei toen ook: *Niets meer typeert Ludo Abicht dan de titel van zijn boek 'Mensen in Israël en Palestina: één maat, één gewicht'* van de uitgeverij Pelckmans (1990). Deze uitdrukking in dit boek loopt als een rode draad doorheen de thans besproken uitgave 'Patriottisme' van dezelfde uitgeverij (2014).

Hetzelfde kan gezegd worden over begrippen zoals 'respect en zelfrespect', 'rechts en links' of 'solidariteit, emancipatie, vrijheid en andere...'

Deze trefwoorden typeerden professor Abicht ook op de studiedag in oktober 1996 *Het Midden-Oosten vijf jaar na de Golfoorlog* waaraan de V.V.L. heel actief medewerkte (3).

Zo mocht ik het ervaren toen de prijs van het Vrije Woord 2001 aan hem werd uitgereikt in Antwerpen (4). Zijn dankwoord was dan ook telkens een van hoop, *in de hoop dat we elkaar op een van de vele wegen ontmoeten [...] wat bijpraten, om [...] niet zonder respect onze eigen weg te vervolgen.*

Abicht is onder andere ook lid van de Algemene Vergadering van het A.N.V. vzw waarmee de V.V.L. samenwerking beoogt.

Tenslotte hierbij: Abicht verleende ook zijn medewerking aan het grootse Daensjaar 2007. Op de huldagedag Vlaanderen hield hij een fel opgemerkte toespraak over *De mens leeft van brood, vrijheid en zelfrespect! Hij waarschuwde toen ook: De strijd voor rechtvaardigheid, emancipatie en Vlaamse autonomie is nog lang niet gestreden* en hij noemde Daens in dit verband richtinggevend, zoals ook de V.V.L. Daens

benaderde in een uitgebreide uitgave over *Daens en het Daensisme*.

Door deze verwijzingen is al heel wat doorgedrongen in de geest van Abichts zoektocht naar antwoorden op zijn vragen in de besproken publicatie.

Voor de zeven delen van zijn essay vraagt de auteur zich in het eerste deel, bij wijze van inleiding, af *Wie is ik?*

Hij herinnert meteen aan de beroemde woorden van Descartes '*Je pense, donc je suis*' of later '*ego sum, ergo existo*' en '*ego cogito, ergo sum*'. En verder citeren we: *Als wegbereider van de Verlichting legde Descartes de nadruk op de centrale positie van dit 'ego', het fundament waarop hij zijn hele (postscholastische) filosofie zou opbouwen. [...] en het begin van het onafhankelijke moderne denken.*

Daaruit ontstaande verwachte weerstanden van *macht* tegen het *vrijdenkend* en *dus subversief individu*.

De uitgebreide Inleiding (p.7-18) eindigt als volgt: *De Verlichting is de bevrijding uit de bevoogding waaraan de mens zelf schuldig is. [...] 'Heb moed om je eigen verstand te gebruiken'.* Is het motto van de Verlichting.

Het eerste hoofdstuk *Kunnen de gedachten vrij zijn en de mensen niet?* verwijst natuurlijk naar het protestlied *Die Gedanken sind frei*. Het speelt een rol in de Duitse opstanden en de revolutie van 1848 en dat tot het einde van het Derde Rijk in 1945.

Daarom citeren we de bekende tweede strofe:

*Ik denk wat ik wil in heimelijke dromen,
Haar zoetheid laat ik stil mijn harte doorstromen,
Mijn wens en begeren kan niemand mij weren,
Laat wezen wat zij: de gedachten zijn vrij!*

Ludo Abicht wijst er wel op dat Baruch Spinoza al in 1670 verder schreef en we citeren:

In een rechtvaardige maatschappij moeten de burgers niet alleen vrij zijn om te denken wat ze willen, maar ook om hun mening in alle vrijheid publiek te verkondigen.

En dat gaat uiteraard veel verder, wat Abicht ook illustreert.

Ter kennismaking lezen we nog even hoofdstuk vijf: *Is er plaats voor patriottisme in een open samenleving?* (p.61-70).

Het begint met een van de mooiste patriottische liederen. Woody Catherine schreef:

*This land is your land; This land is my land.
From California to the New York Island;
From the redwood forest to the Gulf Stream waters,
This land was made for you and me.*

Dit steekt schril af tegen ‘Ik en de anderen’. Het werd wel geschreven in 1940, de Grote Depressie, en dus voor een mogelijke toekomst in rechtvaardigheid... De hymne wijst op de trouw aan de geest van ‘gelijke kansen’, wederzijds respect en bescherming van elkaars vrijheid, waardigheid en culturele en etnische achtergrond (zie ook hoofdstuk 6): *Wie is bang van de multiculturaliteit? (interculturalisme)*.

Verder wijst hij er op dat het nu moeilijker is om de Europese burgers te overtuigen dat meer Europese integratie die waarden garandeert.

Het laatste hoofdstuk *Hoe kon een links patriottisme er dan uitzien?* Daaruit citeren we ter verduidelijking van zijn ‘denken’: *We weten dat het gemakkelijker is met de wijsheid van het achteraf juiste oordeel te vellen, iets wat doorgaans niet het geval was voor de mensen die er middenin zaten en de kracht van bepaalde indoctrinaties moeilijker konden inschatten en verder Zoals we weten kan een beweging voor nationale emancipatie zowel conservatief als progressief zijn...*

Dat moet men echter in Abichts context lezen en daarom durven we om de reeds beklemtoonde, begrijpelijke en duidelijke taal van dit essay over patriottisme sterk aanbevelen.

De tekst op de achterflap licht alleen even in met: *Zoals de titel zegt: Abicht pleit voor een ‘patriottisme zonder grenzen’, een solidariteit die niet alleen wereldwijd is en binnen een land de inwoners zonder onderscheid omvat maar die geen probleem heeft met de erkenning en de verdediging van de eigen cultuur en tradities...*

Herman Gevaert

Gegevens:

Patriottisme kent geen grenzen. Naar een nieuwe progressieve agenda voor Vlaanderen door Ludo Abicht.

uitgeverij Pelckmans, 96 p., prijs: 9,50 euro
ISBN 978 2289 7705 1

voor meer info: www.pelckmans.be

Noten

1. Ludo Abicht (geboren in Oostende 5 juni 1936) groeide op in Antwerpen. Na het Xaverius-college in Borgerhout was hij enkele jaren bij de jezuïeten. In 1971 werd hij doctor in de Germaanse letterkunde (Un. Cincinnati). Hij doceerde 30 jaar en publiceerde een 30-tal boeken en diverse artikelen. Hij doceerde politieke wetenschappen aan de Universiteit Antwerpen. jezuïeten

(2) Orde van de Vlaamse Leeuw wordt toegekend ter erkenning van de verdiensten in verband met: een consequente en kordate houding in de sociale en culturele ontvoogding in de Vlaamse Gemeenschap; prestaties die de integratie van de Nederlanden bevordert; acties en initiatieven met het oog op de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur.

De uitreikingen begonnen in 1971 jaarlijks. Het is de Beweging Vlaanderen-Europa vzw die zich daarvoor engageert, zoals ze ook elk jaar haar gulden sporen toekent aan culturele (zoals eerder aan V.V.L.), economische of maatschappelijke uitstraling van verdienstelijke Vlaamse persoonlijkheden.

(3) Studiedag ‘Het Midden-Oosten, vijf jaar Golfoorlog’ zie tijdschrift V.V.L.-Ideeën, jg. 28 nr. 2, 1996, 16 p.

(4) Arkprijs van het Vrije Woord zie tijdschrift V.V.L.-Ideeën, jg. 33 nr. 1, 2001, 22 p. “Abicht erkend germanist, doct. UGent, docent, essayist, dichter, filosoof.

(5) De publicatie ‘Daens en het daensisme’ is een uitgave van de V.V.L. in samenwerking met het Priester Daensfonds, het Daensmuseum en het Archief voor de Vlaamse Sociale Strijd.

zie ook de uitgave ‘Daens leeft’

Een overzicht van de activiteiten, lezingen, toespraken en verslagen tijdens het Daensjaar 2007.

‘De mens leeft van brood, vrijheid en zelfrespect’ door prof. em. Ludo Abicht (p. 264-267 en 7,66-68 en 311)

VORSTEN EN VORSTINNEN IN HET HERTOGDOM BRABANT (1106-1248). Naar een consolidatie van de macht?

Lisa Demets

De presentatie van het negende boek in de publicatiereeks ANV vzw ging door op 30 oktober in de abdij van Affligem (1). Niet zo toevallig op deze plaats: deze abdij was destijds de huisabdij van de hertogen van Brabant; enkele hertogen werden er dan ook begraven.

De auteur Lisa Demets is de laureate van de Neerlandiaprijs ANV vzw 2013 voor meesterscripties. Zij is master in de geschiedenis (UGent) met de Middeleeuwen als specialisatie. Demets werkt nu aan een doctoraat over réécriture en ideologie in de Middelnederlandse handschriftentraditie “Excellente Cronike van Vlaenderen”.

De titels van de vijf grote hoofdstukken van het 127 pagina’s tellende bekroonde werk nodigen alvast uit om deze aparte periode beter te leren begrijpen.

1. De territoriale ontwikkeling van het hertogdom Brabant;
2. De concepten: legitieme autoriteit, diplomatiek, discours en gender in de Middeleeuwen;
3. ‘Gorkom’ dingspraktijk in het hertogdom Brabant van 1105 tot 1248;
4. Macht, legitieme autoriteit en hertogelijk discours;
5. Macht, legitieme autoriteit en gender: consorten en regentessen.

In het ‘Voorwoord’ wijst dr. Yvo Peeters, redacteur van de ANV-publicaties, er op dat de vorstendommen, al is het niet in gelijke mate als ooit, relevant blijven voor een goed begrip van het heden. Hij stelt dat de hertogelijke waardigheid uiteraard altijd primeerde op de grafelijke, wat –algemeen gezegd– niet blijkt uit het bewustzijn van de modale Vlaming.

We citeren: *En toch verbindt het oude hertogdom op vandaag nog Nederland en Vlaanderen; c.q. België, zowel als de gewesten Vlaanderen, Brussel en Wallonië*. Daarbij verwijst Peeters naar de omvangrijke publicaties voor het negende eeuwfeest. En tot besluit: *Daarom is het verheugend kennis te nemen van dit boek dat ons een inzicht wil geven in de persoonlijkheid van de hertogen van Brabant en niet minder belangrijk van hun echtgenotes*.

In haar ‘Ten geleide’ schrijft professor dr. Els de Permentier (UGent) en promotor van de auteur Lisa Demets, dat de publicatie van dit boek de bekroning is van een succesvolle masterscriptie, waarbij het *een eer is de monografie te mogen inleiden*.

Professor Permentier beklemtoont als volgt: *het on-*

derzoek sluit deels aan bij de bestaande historiografie over de Brabantse geschiedenis, maar biedt tegelijk, inventieve invalshoeken.

Een eerste niveau waar de auteur blijk geeft van originaliteit en creativiteit is gesitueerd in de disciplinaire methodologische benadering van het uitgebreide bronnenmateriaal, die een combinatie vormt van traditionele diplomatiek, discoursanalyse en genderstudies.

Verder verwijst zij naar het speuren, maar in bewoordingen die een directe of indirecte gezags- en/of machtsrelaties blootleggen!

Het is belangrijk hier op te wijzen dat Permentier beklemtoont dat de auteur veel aandacht heeft voor confrontatie van haar bevindingen met andere (politieke) instrumenten van machtsconsolidatie en uitbreiding waaronder, en we citeren: *de controle over de belangrijke abdijen, via uitbreiding van het lekenvoogdijschap, de strategische huwelijkspolitiek en binding met de adel*.

Interessant blijkt hier ook de rol van de echtgenoten pf consores van de hertogen en [...] toegang hadden tot publieke machtsuitoefening.

Bij het voorgaande en ook om haar bevindingen meermaals te toetsen aan deze van naburige vorstendommen kon Demets rekenen op de comparatieve basis door het uitgebreide gedigitaliseerde oorkonden corpus.

Tenslotte wijst professor Permentier er op dat de auteur bewijst het historische metier in zeer hoge mate te beheersen. Ze werd ‘in het academische circuit gehonoreerd’. Ze werkt in het kader van een project gefinancierd door het Fonds van Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) aan het eerder vermelde proefschrift (promotor Jan Dumelyn). Permentier wenst haar dan ook succes en werkvreugde bij haar verder doctoraats onderzoek.

In het ‘Besluit’ in de ‘Algemene Analyse’ wordt de nadruk nog eens gelegd op machtsuitbouw en specifiek op het belang en de rol die echtgenoten spelen in de machts- en autoriteitsuitbouw.

Algemeen besuit

In het algemeen besluit wordt er bevestigd dat een van de belangrijkste doelstellingen in het onderzoek het achterhalen was van het ideologische vertoog dat de hertogen ter legimitering aanvoerden om daarna de rol van de vrouwen te plaatsen en te begrijpen.

De territoriale politiek bestond niet uit een rechtlijnig dynastiek programma.

Andere maatschappelijke actoren werden in het Brabantse consolidatieproces ingezet en dat weerspiegelt zich, zoals gezegd, in de oorkonden wat nogmaals wordt bevestigd:

De auteur voegt er wel aan toe: *We willen het economische aspect niet minimaliseren, maar naar accentvorming van een bepaald motief, doet afbreuk aan de 'complexe' ideologie van de hertogen.*

De invloed van situationele omstandigheden leek bij alles blijkbaar de voornaamste conclusie die Lisa Demets kan trekken: de titel was immers niet erfelijk. Zij besluit met: *Het onderscheid tussen elke hertog en elke hertogin bleef van cruciaal belang; hierbij pleit ik dan ook om de minder indrukwekkend casussen van middeleeuwse adellijke vrouwen een plaats te geven in de historische analyse ten voordele van een zo volledig mogelijk genderbeeld van de Middeleeuwen (2).*

Herman Gevaert

Gegevens

Vorsten en Vorstinnen in het Hertogdom Brabant (1106-1248). Naar een consolidatie van de macht?

Uitgave: Algemeen Nederlands Verbond vzw

© Academia Press

182 p. met lijst van gebruikte afkortingen, grafieken, tabellen en beknopte bibliografie.

ISBN 978 90382 2426 8

Prijs 18 euro (leden: 15 euro)

Verdere info: ANV vzw, tel. & fax. 02 / 241 31 64

backaert.anv@odpnet.be

Noten

1. Wie meer wil weten over de abdij van Affligem kan volgende websites raadplegen: http://nl.wikipedia/wiki/Abdij_Affligem

2. Na de verwelcoming van Abt Rik De Wit, osb, was er o.a. een korte, interessante lezing door dr. hist. Dom Wilfried, osb, over Vorstengraven in de Abdij Affligem. Daarna was de situering van het boek door dr. Ivo Peeters, redacteur (VL.) ANV-publicaties en vervolgens een tussenkomst door prof. dr. Els de Permentier (UGent) en een dankwoord door Lisa Demets, de be kroonde auteuf.

TROIS SIÈCLES DE LETTRES NÉERLANDAISES DANS LE NORD DE LA FRANCE

over de Franse vertaling van Drie eeuwen Nederlandse letteren in Noord Frankrijk door Cyriel Moeyaert en Yvo J.D. Peeters

Dit boek verscheen in 2012 als uitgave van de Vereniging van Vlaams-Nationale Auteurs (VNA) in samenwerking met ANV vzw. De geïllustreerde uitgave van 50 bladzijden geeft een duidelijk historisch overzicht van voor de Franse annexatie tot de 21ste eeuw: welke toekomst voor de Nederlandse letteren in Frankrijk. Er is bovendien een alfabetische lijst van de behandelde auteurs met de betrokken bladzijden opgenomen.

Dit jaar verschijnt er een Franse vertaling, de presentatie gebeurt waarschijnlijk einde november 2014 (plaats en datum werden nog niet bepaald). Het Voorwoord bij de vertaling werd geschreven door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering.

Daarin verwijst hij even naar wat nog herinnert aan de Vlaamse herkomst, maar beklemtoont vooral *de trots van de streek is het Musée de Flandre in Cassel. Alles waar we fier op mogen zijn vind je in dat Vlaamse Huis.*

Hij noemt het feit dat het allereerste Museum van Vlaanderen, met als centraal thema 'identiteit' in Frankrijk werd geopend, een verrassende wending.

Michel Lieven, voorzitter van de Michiel De Swaenkring met zijn gezin en pastoor Cyriel Moeyaert.

Het feit dat Cyriel Moeyaert, die zich zo veelzijdig en bestendig inzette voor zijn Frans-Vlaanderen en de hele Nederlanden in Frankrijk, oud-leraar en mentor van de huidige West-Vlaamse minister-president van de Vlaamse Regering, verklaart uiteraard veel over zijn belangstelling en liefde voor het geannexeerde Vlaams gebied over de Schreve.

Bourgeois verheugt er zich dan ook over dat in het huidige Europa de grensoverschrijdende contacten tussen Noord-Frankrijk en het Vlaamse grensgebied groeien.

Yvo Peeters

Even citeren: *De versterking van het gevoel tot een gemeenschappelijk gebied te behoren en tot vooropgezette plannen van gemeenschappelijk beheer inzake het leefklimaat, krijgen meer kans door het gemeenschappelijke cultureel erfgoed.*

We verheugen ons alvast graag over een blijvende interesse. Met de auteurs van de Nederlandstalige en van de voorgestelde uitgebreide en verbeterde vertaling, wijzen ze op de onschatbare verdiensten van het Comité voor Frans-Vlaanderen, in 1937 opgericht door André Demedts en Luc Verbeke en ik citeer: ...dat vanuit West-Vlaanderen heel voorzichtig werkt aan het behoud en de herleving van het Vlaams bewustzijn, door onder andere talloze cursussen Nederlands... En er waren nu ook 'weggefallen' Frans-Vlaamse Cultuurdagen waar de vele initiatieven werden voorgesteld, zoals ook van het tijdschrift K. F. V.-Mededelingen. Cyriel Moeyaert was lid van de Raad van Bestuur van KfV vzw. Er was ooit bij het Algemeen Nederlands Congres (ANC) dat in 1997 met het ANV fuseerde, een aparte werkgroep Frans-Vlaanderen.

Herman Gevaert

Bij de grote en kleine publicaties en projecten vermeld ik nog:

1. *De Westhoek van Frans-Vlaanderen*, een geïllustreerde (34 p.) onderwijsuitgave van de Vereniging van Vlaamse Leerkrachten voor 10-14 jarigen, door L. Autrique, D. Claeys, W. Corsmit, H. Gevaert, C. Moeyaert, J. Van Overstaeten en G. Van Rijckeghem.
2. *De Nederlanden: ook in Frankrijk, leestekst* (16 p.) met bijlage, een uitgave in samenwerkingsverband van de V.V.L. met de Werkgroep de Nederlanden.

Verdere info: ANV vzw, tel. & fax. 02 / 241 31 64

Prijs 10 euro 8 euro voor leden

backaert.anv@odpnet.be

TRADITIES IN BEWEGING IN VLAANDEREN EN ZUID-NEDERLAND

redactie prof. dr. Stefaan Top

Op 5 juli 2014 vond , in de ridderzaal van het kasteel van prins Simon de Merode in Westerloo, de presentatie plaats van het boek met bovenvermelde titel. Het is het achtste deel van de publicatiereeks van het ANV vzw, uitgegeven bij Academia Press in Gent.

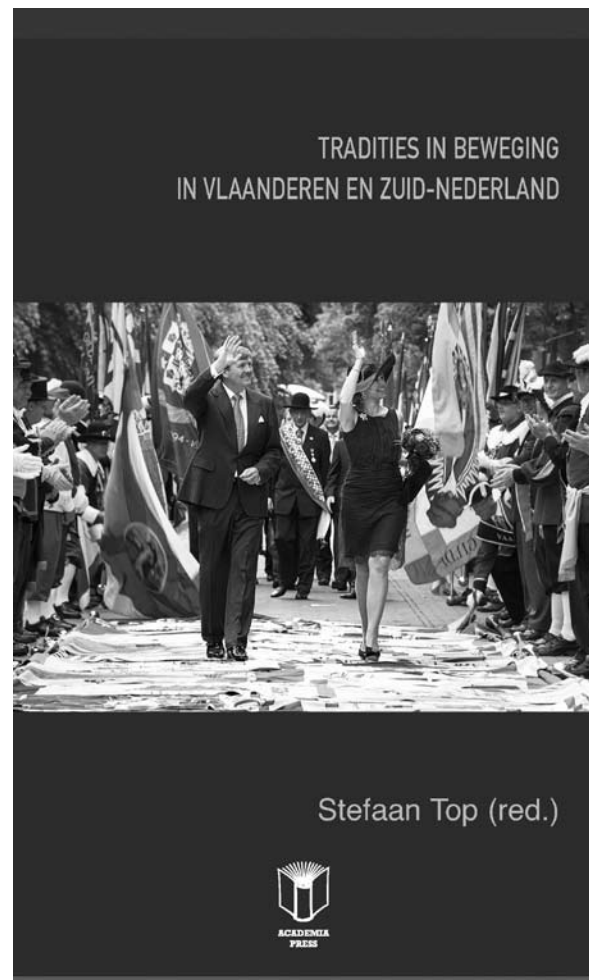
De Vlaams-Nederlandse werkgroep Volkscultuur van het ANV verwezenlijkte de uitgave van dit boek waarvan prof. dr. Stefaan Top (KULeuven), voorzitter en co-auteur de eindredactie verzorgde. Co-voorzitter en medeauteur Tony Vaesen van de Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden (NBFS) verzorgde de eindredactie van de bij het boek gevoegde CD-ROM.

De bijdragen van de Hoge Gilderaad der Kempen en zijn Noord-Brabantse tegenhanger NBFS vormen trouwens de hoofdmoot en de ruggengraat van het boek.

Marc Cols, voorzitter van ANV vzw, verwijst met nadruk naar het eerste en inleidende hoofdstuk waarin Stefaan Top zich bezint over *Tradities- Waarom blijven ze bloeien?* en we citeren: *Deze terechte vraag klinkt overigens vrij rebels in een cultureel klimaat dat tradities niet in het hart draagt.*

In de hoofdstukken 3 en 4 beklemtonen Stefaan Top en Tony Vaesen dan ook de waarde van respectievelijk de *Gildentradities in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant* en van de *Gildentradities in de Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden*.

Dit traditieproject is een waardevolle bezinning in een groot samenwerkingsverband over tradities en tegelijk een uitdaging, een delicate en moedige oefening, zoals de eindredacteur het verwoordt in zijn Nawoord met gelukwensen.

Graag sluiten we ons aan bij Marc Cole die schreef: *Voor alle betrokken verenigingen en hun leden, maar evenzeer voor de lezer die deze sector niet zo goed kent, is deze publicatie een moment om mee te denken aan immaterieel erfgoed, de waarde en de toekomst ervan.*

Herman Gevaert

Gegevens

Tradities in beweging in Vlaanderen en Zuid-Nederland, Stefaan Top (red.), 210 pagina's, rijk geïllustreerd met bijhorende CD-Rom met uitgebreide informatie.

ISBN 978 90382 2382 7-Prijs 24,50 euro (leden: 20 euro)

Verdere info: ANV vzw, tel. & fax. 02 / 241 31 64
backaert.anv@odpnet.be

INLEIDING BOEKVOORSTELLING DOOR JOOST VANDOMMELE

SPIN IN HET OPPOSITIEWEB

Toen ik van 1972 tot 1974 drie jaar het geluk had Hendrik Strijpens, twee uur in de week als leraar geschiedenis aan het atheneum in Sint-Niklaas te mogen hebben, wist ik toen al dat hij geen gewoon man was. Hij liet toen al doorsijpelen dat hij bezig was met zijn doctoraat over de figuur van Lucien Jottrand.

Ik wist, vanuit mijn Vlaamse en sociale achtergrond, dat Jottrand een Waals flamingant uit een ver verleden was maar ik had geen idee dat Hendrik Strijpens in de tijd **precies door de keuze van zijn onderwerp** en vooral door zijn ongebonden en bijna fanatieke zoektocht naar de ware toedracht der feiten, fel zou botsen met het professoraat van de faculteit geschiedenis.

Zoals het trouwens nu nog steeds is, bewaken die in feite met alle macht en middelen nauwgezet de officiële leer, hetzij de geschiedschrijving en de legitimatie van de machtspartijen en bij uitbreiding van die van het vaderland.

Wetenschappelijke methodiek, het historisch metier, historische kritiek etc. zijn onomstotelijk belangrijk maar als het om **écht gevoelige thema's** gaat, worden de rangen gesloten. Mensen als Hendrik, die niet bij de macht aanschurken, er zijn er spijtig genoeg steeds minder en minder en ik noem ze veelbetekend 'vrienden van de waarheid', worden ofwel doodgezwegen, gemarginaliseerd en/of tegengewerkt. Ik heb wel eens gehoord dat Hendrik in deze zin problemen heeft gehad om door zijn doctoraat te raken. Het is ook niet toevallig dat deze dwarsliggers veelal hun publicaties in eigen beheer moeten verzorgen en ze **zelf** aan de man brengen... In ieder geval: zij kosten zo goed als **niets** aan de gemeenschap dus kunnen ze in deze tijd van besparingen ook niet onder de hakbijl vallen en wat nog het voornaamste is: **een dwarsligger is vrij, ongebonden.**

Wat hier vandaag gebeurt is de omgekeerde wereld: de leerling wordt gevraagd zijn meester te beoordelen. Ik moet u zeggen die beoordeling is vlug gemaakt al moet ik er even tussen gooien dat het niet aan een leek is om partij te trekken in conflicten tussen beroepshistorici. Wat ik **wél** weet is dat ik als gids in Gent, waar ik geregeld de 19de eeuwse arbeidersbeweging en Vlaamse beweging gids, zijn Riks boeken voor mij een onmisbare bron, **precies** omdat hij alle officiële informatie aanvult, duidt, overstijgt, doorkruist of in een ander perspectief zet. Hendrik is geen herkauwer maar een **échte**

vorser: hij spit nieuwe gegevens en voorbeelden op waarmee hij aan gidsen, leraars kortom aan iedere geïnteresseerde voedsel geeft waarmee die dan hun verhaal kunnen stofferen. Hendrik heeft steeds bijgedragen en draagt nog steeds bij aan de democratisering van de historische wetenschap: hij kost, zoals gezegd bijna niks aan de gemeenschap maar brengt haar veel bij. De zelfverklaarde objectieve historici kosten in tegendeel veel en houden het graag in besloten kring. **Hen** moet je bovendien lezen zoals Vlaams-nationalisten in de tijd van Manu Ruys *De Standaard* plachten te lezen nl. de feiten er uit filteren en inpassen in de eigen analyse...

Ik mag niet vergeten zeggen dat ik Rik een goeie tien jaar geleden terug tegen het lijf liep in het bestuur van het Priester Daensfonds.

Sleutelfiguur

De figuur van Lucien Jottrand is dé sleutelfiguur van de vroege Vlaamse beweging en arbeidersbeweging. Opgevoed in de tijd van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden werd hij als journalist in de *Courier des Pays-Bas* in 1830 een bewust republikeins en actief Belgisch patriot **en dat om zuiver democratische redenen**. Een pittig en vandaag ietwat ironisch aandoend detail is dat **precies de eerste politieke leider van de Vlaamse Beweging**, Lucien Jottrand, de uitvinder was van de Belgische vlag. (p. 54)

Deze vlag werd op 26 augustus 1830 ontworpen samen met journalist Edouard Ducpétiaux. Hiermee wilden ze reageren tegen de Franse vlaggen die in deze woelige dagen op sommige plaatsen hingen, omdat ze vreesden voor een Franse interventie. Jottrand kwam op het idee dan maar de vlag van de Brabantse omwenteling te gebruiken. Een winkelierster, mevrouw Abts, maakte enkele exemplaren op dit ontwerp. (Een gedenkplaat op de hoek Heuvelstraat - Grasmarkt in Brussel herinnert hieraan).

Jottrand brak echter al ontgoocheld in 1832 met het officiële België nadat hij in mei bij koning Le-

opold ter verantwoording werd geroepen n.a.v. één van zijn persartikelen (p. 70). Jottrand vond dat de revolutie verraden was: de proletarische revolutie was immers **ten volle gerecupereerd** door de Kerk en de loge. Jottrand ijverde de rest van zijn leven voor de ‘regtzinnige toepassing’ van de grondwet o.m. de **échte** vrijheid van vereniging en vergadering. Jottrand zal overigens steeds de wettelijke wegen aanwijzen en bewandelen. Zo is hij bvb. ook nog in zijn laatste levensmaanden betrokken bij de oprichting van de Vlaamse Socialistische partij in mei 1877 **zonder** de meer anarchistische Walen en de Brusselaars.

Hij stuurt in de jaren 1830 ook de zgn. meetingbeweging aan van o.m. Jacob Kats (p. 91). Deze Vlaamsgezinde voorloper van de arbeidersbeweging en pleitbezorger van het algemeen stemrecht maakt in de visie van Jottrand bewust gebruik van de vrijheden van de Belgische grondwet die in art 19 het recht op vereniging en in art 25 de volkssoevereiniteit vooropstelt. Jottrand zou decennialang de spin in het web worden van alle oppositionele krachten op sociaal, Vlaams en democratisch gebied. Het algemeen stemrecht moest de hefboom worden. De aanvankelijke osmose tussen al deze stromingen, die de latere officiële, zowel de algemene als verzuilde geschiedschrijvingen liever willen uitgommen, verzwijgen of minimaliseren, worden **precies in de persoon** van Jottrand belichaamd. Prachtig en verrassend actueel is ook de internationale dimensie die in die dagen leeft: de onafhankelijkheidsstrijd in Polen en Ierland (Jottrand ontmoet zelfs de legendarische Daniel O’Connell), de Engelse chartristen (de allereerste echte vakbonders en ijverars voor algemeen stemrecht), republikeinen in Duitsland, Spanje en Italië; met alles en iedereen bestaan er verbanden.

Tijdens de periode van hongersnood midden de jaren 1840 roept een pamflet gericht ‘aen alle waere Belgen’ op tot een hongermars naar het Brusselse parlement. ‘Uitgehongerde buiken hebben gene oren!’ was de slagzin. Het tract wordt op 10.000 exemplaren in heel België verspreid, het verfoeit de aristocraten en roept de soldaten op niet op de bevolking te schieten. Lucien Jottrand wordt aangezocht het pamflet te verbeteren maar vindt de actie ‘d’ une proposition absurde’. Het pamflet riep op om op 6 april 1846 (tweede Pasen was een vrije dag) te verzamelen op de Gentse Vrijdagsmarkt. De gealarmeerde ordediensten hadden daags voordien enkele gekende agitators gearresteerd die voor assisen kwamen. De Vrijdagsmarkt werd afgesloten en de mars werd onmogelijk gemaakt. Ter referentie: de

eerste échte betoging in België vond pas plaats in Brussel in 1886!

Op 7 nov. 1847 was in Brussel de Association Démocratique opgericht. Jottrand, werd voorzitter, Karl Marx ondervoorzitter; Friedrich Engels was gewoon lid. Marx moet tegen zijn zin de vrijhandel, één van Jottrands dada’s als programmapunt slikken. (p. 126) Het jaar nadien werden overal te lande zgn. volksmaatschappijen opgericht bvb. *Artevelde* in Gent, *Agneesens* in Brussel, *Jan Breydel* in Brugge, *Zannekin* enz. In Gent werden Processies georganiseerd als machtsvertoon omdat elke samenspanning door het zgn. coalitieverbod wettelijk verboden was. Na de revolutionaire woelingen van 1848 werd het zgn. zegelrecht, een dagbladbelasting, afgeschaft wat een aanzienlijke drempelverlaging betekende om publicaties te verspreiden die de arbeidersklasse ook in de volkstaal konden bereiken. Zo wordt in Gent het blad ‘*Artevelde, den burgerdemocraet*’ dat verschijnt van 1848-1852 door Jottrand financieel gesteund. Jottrand had **ook** contact met de prille literaire Vlaamse beweging van de taalminnaren. De schakelfiguur was hier Ferdinand Snellaert.

Jottrand zag het einddoel van de Vlaamse Beweging in een eerlijke tweetaligheid van Vlaanderen. Dit was ook de visie van de zogenaamde Grievencommissie (1856-1857) waarvan hij **als Waal** voorzitter was. (p. 181) Deze commissie was door premier De Decker van de laatste unionistische regering per KB opgericht. Jottrand ging echter **lijnrecht in tegen** minister van binnenlandse zaken Charles Rogier, die pleitte voor een **nog** vooraanstaande positie van het Frans in Vlaanderen en de besluiten van commissie tegenhield. Snellaerts verslag van de Grievencommissie was nochtans een gematigd document dat de voornaamste Vlaamse pijnpunten benoemde. Voor Rogier was het echter **zó explosief, zó inciviek**, dat hij het weigerde te publiceren. In 1859 publiceerde de commissie het dan maar **zélft**, wat bakken kritiek uitlokte. We citeren *l’Etoile belge*: ‘plaidoyer d’une imagination en délire.(...) monstrueux gâchis (knoei-boel), dont chaque article est une violation de la liberté individuelle’.

Aan de andere kant kwam er **ook protest tegen** de niet-publicatie van het verslag door de doctrinaire-liberale regering. Men koos 25 april 1859 (de verjaardag van het 16de eeuwse smeekschrift van het eedverbond der edelen) uit om in Brussel te protesteren. Voor de eerste maal waren de georganiseerde Gentse arbeiders aanwezig, waarvan sommigen zich ’s anderendaags in de Gentse gevangenis moesten gaan aanmelden om hun straf te gaan uitzitten voor syndicale activiteiten.

Vergeten we immers niet dat de **eerste industriële syndicaten van heel België** pas in het voorjaar van 1857 precies in Gent waren opgericht. Moet het gezegd dat Emiel Moyson, een exponent van het Jottrandnetwerk, in deze roerselen betrokken was?

Joost Vandommele

Verdonkermaand

Waarom leg ik **vandaag** de nadruk op deze feiten? Ten eerste hebben de officiële geschiedenissen dit (meestal bewust) verdonkermaand: volgens de socialisten was Moyson enkel socialist en zo goed als **niet** Vlaamsgezind volgens de mainstream Vlaamsgezinde perceptie was hij **enkel** een flamingant. Het zijn historici als Hendrik die deze enge benaderingen of noemen we het beter bewuste geschiedvervalsing naar de prullenmand verwijzen en overstijgen.

Precies vandaag staan de Vlaamse en sociale bewegingen **pijnlijk** mijlenver uit mekaar hoewel ze dus beiden als rechtvaardigheidsbewegingen **in wederzijdse samenweking en wederzijds begrip** ontstonden. De spreidstand die een sociaal flamingant vandaag moet aannemen is onnoemelijk. In hoeverre de geschiedkundige perceptie hier mede voor verantwoordelijk is, blijft een open vraag. En andere pertinente vraag is of het een utopie is, te ijveren opdat Vlaamse en sociale strijd ooit terug in synergie zouden opereren?

Pieter Daens

Ik heb het **nog niet** over Pieter Daens gehad. Volgens zowat alle historiografen van het daensisme ontstond deze beweging in de jaren 1890 uit o.m.

de landdagbeweging en de Zuidvlaamse sprekersbond, die later onmiskenbaar als catalysatoren zouden fungeren. Strijpens echter ontwaart de figuur van Pieter Daens **voor het eerst circa 1866** in de perikelen tussen Julius Vuylsteke die de Gentse Vlaamse beweging exclusief wil aanhaken aan de liberale partij enerzijds en aanhangers van Jottrand, die een onafhankelijke koers willen blijven varen anderzijds. Ook in de Gentse arbeidersbeweging komt het levensbeschouwelijk element in die periode de debatten domineren en worden de gelovige arbeiders door een sterk anticlericalisme weggedrumd. Het is in de kring die de derde weg wil blijven vormen maar platgedrukt dreigt te worden in een klimaat van een ongeziene scherpe en **allesoverheersende confrontatie** tussen clericalen en anticlericalen, dat journalist en drukker Pieter Daens in het Aalsterse de bladen ‘*Het Land van Aalst*’ (1860) en ‘*de Werkman*’ (1872) uitgeeft. Het is het **lezersnetwerk** van deze kranten dat aanvang rond 1890 via een Vlaamsgezinde gilde in contact komt met de zgn. Roelanders. Dat waren katholieken uit het Ninoofse die op een eigen, nieuwe manier reageerden op de acute problemen van die tijd nl. de Vlaamse en de sociale kwestie. Dr. Strijpens duidt op twee specifieke elementen die het daensisme **precies** in de Denderstreek op de kaart zullen zetten. Ten eerste de teloorgang van een aantal traditionele nijverheidsgewassen zoals hop, tabak en vlas die de toekomst van een specifieke categorie van plattelandsproletariaat op de helling zetten. Ten tweede **de botte weigering** door Charles Woeste en andere katholieken uit het Aalsterse om christendemocraten en flaminganten op de kieslijsten toe te laten, terwijl dat in andere kiesdistricten bvb. Gent wél het geval was... Ik stel voor dat jullie de rest in het oeuvre en vooral in het nieuwe boek van Hendrik lezen... Toch wil ik van deze unieke gelegenheid gebruik maken om Hendrik namens mezelf, het Priester Daensfonds, alle aanwezigen en iedereen die het goed voor heeft met de toekomst van Vlaanderen, **van harte te danken voor zijn vele jaren niet aflatend vorsingswerk en voor zijn zeer bruikbare syntheses** die de laatste jaren het licht zagen.

Proficiat Hendrik, en hopelijk voor ons komen er **nog** vele vruchtbare jaren!

Joost Vandommele

25 oktober 2014
Lezersbrief

De dag, 25 oktober jl., dat dr. Hendrik Strijpens een historische les gaf over de media ten tijde van...

Aan E.H. Adolf Daens & broer Pieter

Geachte zielen,

Louis Paul Boon, mogelijk in de hel of in jullie gezelschap, kijkt over mijn schouder mee. Schalks.

Jullie hebben hem bij leven en welzijn niet gekend.

Het eiland Chipka, daar is hij niet geboren, wel zijn droomwereld, was de plaats van de drukkerij Daens-Mayart. Vandaag een industriemonster, gelukkig niet meer stinkend, aan de Dender in het centrum van Aalst.

Samen met Boon e.a. zijn jullie de bewakers van de 'Zaastropoeirt' waar Pierlala nog ronddwaalt. Enkel op vastenavond worden de 'geesten' er drie dagen losgelaten en mogen ze, onder leiding van Pierlala door de keizerlijke stede dwalen, enkel bij nacht, om de levende geesten te verbazen met guitigheden.

E.H. Adolf Daens, hoe kunnen we de fanatieke moslimzielen deradicaliseren a.u.b?

Zeer genegen groeten, vooral aan Pieter, de antimilitarist en pacifist die we in onze huidige maatschappij (en wereld) zeker kunnen gebruiken.

Van harte,

William de Bruyn
een vredeshumanist uit Oilsjt.

Liberaal vakbond Hedendaagse vakbond

Kerkhoflaan 14-16
9300 Aalst

Tel.: 053 / 70 20 70

Tel. 0474 / 76 55 88 of mail:
johan.velghe@skynet.be en u
krijgt uitgebreide info en foto's.

La Recampado is een comfortabele en rustig gelegen uitvalsbasis voor de verkenning van de Azurenkust. Vakantiehuis geschikt voor max. 4 personen.

De Côte d'Azur biedt meer dan flaneren in het mondaine Nice, Cannes, Monaco...

Vanuit **La Recampado**, gelegen in een residentiële buitenwijk van parfumstad Grasse (Grasso, in het Occitaans), trekt u de Provence in via bergdorpen en uitlopers van de Alpen. U ontdekt niet alleen een impressionant mediterrane landschap, maar eveneens botanische tuinen, schitterende kunstcollecties, culinaire genoegens...

Huren van **La Recampado** vanaf 210,00 euro/week. Vlot bereikbaar: 1.200 snelwegkilometers, TGV (Cannes), luchthaven Nice.

Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen

Het Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen staat garant voor tussenkomsten tandzorgen, optiek, lidgeld sportclub en jeugdbewegingen, dieetadvies, vaccinaties, schoolreizen, speelpleinwerking, kampen, orthodontie, logopedie, ...

Kersverse ouders kunnen ook nog rekenen op tal van geboortevoordelen (geboortepremie, terugbetaling luiers, kraamhulp, thuisoppas zieke kinderen, ...).

**Neutraal
Ziekenfonds
Vlaanderen**

UW PARTNER VOOR ZEKERHEID

Admin. zetel: Statieplein 12 - 9300 Aalst - 053 76 99 99 - www.nzvl.be - klantendienst@nzvl.be

Laat uw geld weer voor u werken. Kies voor een wendbare belegging met bodembewaking.

U wilt dat uw geld weer even hard werkt als uzelf? Vertrouw dan op de KBC-beleggingsspecialisten. Hoe ze dat doen? Even uitleggen.

- ❶ Is het klimaat gunstig, dan zetten ze alle zeilen bij om er voor u het maximum uit te halen. Daarbij houden ze nauwlettend de buienradar in de gaten.
- ❷ Gedonder op de beurs? Dan gooien ze het meteen over een andere boeg. Aandelen en obligaties worden dan omgewisseld voor cash. Zoeken naar stabiel rendement is daarbij de motor.
- ❸ Ondertussen bewaken ze 24/7 de bodem zodat neerwaarts risico beperkt blijft. Volgens de speelruimte die u vooraf duidelijk aangeeft.

Door dit actief beheer maakt u het beste van elke situatie. Laat uw geld weer voor u werken. Kom er eens over praten met uw KBC-beleggingsadviseur of KBC-verzekeringsagent.

KBC. Wij spreken uw taal.

